

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

FILOZOFIA

POZIOM ROZSZERZONY

FORMUŁA OD 2015

(„NOWA MATURA”)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

ARKUSZ MFI-R1

MAJ 2019

Uwaga: akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji [...]. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy [...] filozoficzne [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. [...]. Zdający [...] w analizie tekstu prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...].	II. 1. Problematyka epistemologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 2) rekonstruuje i porównuje epistemologiczne stanowiska racjonalistów, rekonstruuje wspierające je argumenty (sceptycyzm metodyczny R. Descartesa [...]). II. 2. Problematyka ontologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 4) przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: a) R. Descartes, <i>Medytacje o pierwszej filozofii</i> (fragment) [...]. V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 3. identyfikuje problematykę tekstu i reprezentowany w nim kierunek filozoficzny.

Schemat punktowania

2 p. – za podanie prawidłowej nazwy metody i wyjaśnienie, na czym ona polega.

1 p. – za podanie nazwy metody LUB za wyjaśnienie, na czym ona polega (co jest jej istotą).

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Odpowiedź

Nazwa metody: sceptycyzm metodyczny

Wyjaśnienie metody: metoda ta polega na systematycznym wątpieniu w poszczególne twierdzenia, celem znalezienia twierdzeń pewnych (o takich twierdzeniach mówi się, że oparły się metodycznemu wątpieniu).

Zadanie 2. (0–2)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji [...]. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy [...] filozoficzne [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. [...].	II. 2. Problematyka ontologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 4) przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: a) R. Descartes, <i>Medytacje o pierwszej filozofii</i> (fragment) [...]; V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający:
---	--

Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty; 2. odróżnia zawarte w tekście informacje od opinii, tezy od hipotez, argumenty od kontrargumentów, przesłanki (założenia) od wniosków.
--	---

Schemat punktowania

2 p. – za prawidłowe wskazanie dwóch różnych racji.

1 p. – za prawidłowe wskazanie jednej racji.

0 p. – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Racja pierwsza: błędy w poznaniu zmysłowym (złudzenia, iluzje).

Racja druga: niemożliwość odróżnienia jawy od snu.

Zadanie 3. (0–1)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji [...]. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy [...] filozoficzne [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. [...]. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	II. 2. Problematyka ontologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 4) przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: a) R. Descartes, <i>Medytacje o pierwszej filozofii</i> (fragment) [...]; V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty.
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź wraz z trafnym uzasadnieniem.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Odpowiedź: Nie podważa

Przykładowe uzasadnienie:

Descartes przyznaje, że argument ze snu nie podważa prawd matematyki ze względu na ich prostotę i oczywistość. Jak pisze: „Niezależnie bowiem od tego, czy czuвам, czy też śpię, dwa plus trzy jest zawsze pięć, a kwadrat nigdy nie ma więcej niż cztery boki i nie wydaje się możliwe, żeby prawdy tak jasne i tak oczywiste mogły być objęte podejrzeniem jakiegokolwiek fałszywości czy niepewności”.

Zadanie 4. (0–1)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji [...]. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy [...] filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. [...]. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty; 2. odróżnia zawarte w tekście informacje od opinii, tezy od hipotez, argumenty od kontrargumentów, przesłanki (założenia) od wniosków.
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź wraz z trafnym uzasadnieniem.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Odpowiedź: Tak, ma prawo odrzucić.

Przykładowe uzasadnienie:

Wg Descartesa zły demon ma moc zwodzić filozofujący podmiot w kwestii wszelkich prawd, w tym również prawd matematycznych. Tym samym twierdzenie: „kwadrat jest prostokątem równobocznym” nie oparłoby się metodycznemu wątpieniu (zły demon mógłby sprawić, że twierdzenie to byłoby fałszywe lub przynajmniej, że podmiot mógłby je za takie uznać).

Zadanie 5. (0–1)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	II. 2. Problematyka ontologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 4) przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: a) R. Descartes, <i>Medytacje o pierwszej filozofii</i> (fragment); V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty.
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne wyjaśnienie.

0 p. – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Aby być zwodzonym przez złego demona, filozofujący podmiot musi istnieć. Podmiot filozofujący nie może więc wątpić we własne istnienie.

Zadanie 6. (0–2)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający formułuje podstawowe pytania (problemy) oraz tezy filozoficzne, prawidłowo rekonstruuje poznane argumenty; porównuje różne rozwiązania tego samego problemu; [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi; stosuje argumentację filozoficzną do rozpatrywania problemów życia codziennego i społecznego.	II. 2. Problematyka ontologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 4) przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: a) R. Descartes, <i>Medytacje o pierwszej filozofii</i> (fragment); V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty.
---	--

Schemat punktowania

2 p. – za podanie wszystkich prawidłowych odpowiedzi.

1 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – N

2 – T

3 – N

4 – N

Zadanie 7. (0–2)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych.	I. 3. Problematyka epistemologiczna w filozofii starożytnej. Zdający: 2) rekonstruuje argumenty starożytnych sceptyków przeciwko możliwości poznania prawdy (zwłaszcza ze względu na postrzeżeń i regresu w dowodzeniu) i kontrargumenty ich przeciwników. II. 1. Problematyka epistemologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 2) rekonstruuje i porównuje epistemologiczne stanowiska racjonalistów, rekonstruuje wspierające je argumenty
--	---

Zdający [...] rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	(sceptycyzm metodyczny R. Descartesa [...]).
--	--

Schemat punktowania

2 p. – za prawidłowe wskazanie podobieństwa oraz różnicy.

1 p. – za prawidłowe wskazanie podobieństwa lub za prawidłowe wskazanie różnicy.

0 p. – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Podobieństwo:

w obu rodzajach sceptycyzmu zaleca się w punkcie wyjścia zawieszenie sądów opartych na doświadczeniu zmysłowym ze względu na istnienie złudzeń zmysłowych.

Różnica:

Ostateczny cel sceptycyzmu starożytnego był praktyczny (szczęście), natomiast cel sceptycyzmu metodycznego jest teoretyczny (uzyskanie wiedzy).

Zadanie 8. (0–3)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź.	II.2. Problematyka ontologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 2) prezentuje problem stosunku ciała i umysłu, rekonstruuje i porównuje jego różne rozwiązania, rekonstruuje wspierające je argumenty (dualizm psychofizyczny R. Descartesa, teoria podwójnego aspektu B. Spinozy, D. Hume’a krytyka idei jaźni, naturalizm J. La Mettrie’ego).
---	---

Schemat punktowania

3 p. – za poprawne wyjaśnienie istoty problemu psychofizycznego oraz za poprawne wskazanie podobieństwa i różnicy rozwiązania problemu psychofizycznego przez R. Descartesa i J. de La Mettrie’ego, w tym:

1 p. – za poprawne wyjaśnienie istoty problemu psychofizycznego.

1 p. – za poprawne wskazanie podobieństw

1 p. – za poprawne wskazanie różnicy

0 p. – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi

Rozwiązanie

Istota problemu psychofizycznego: problem psychofizyczny dotyczy relacji między umysłem (psychiką) a ciałem (fizycznością), a szczególnie możliwości ich wzajemnego oddziaływania przyczynowego.

Porównanie rozwiązań:

Podobieństwo: Descartes i La Mettrie zgadzają się, że umysł i ciało pozostają we wzajemnej relacji przyczynowej.

Różnica: Descartesa i La Mettrie'ego różni pogląd na naturę umysłu. Descartes uważa, że umysł jest substancją niematerialną (*res cogitans*), a wg La Mettrie'ego umysł jest materialny.

Zadanie 9. (0–1)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający formułuje podstawowe pytania (problemy) oraz tezy filozoficzne, prawidłowo rekonstruuje poznane argumenty; porównuje różne rozwiązania tego samego problemu; [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi; stosuje argumentację filozoficzną do rozpatrywania problemów życia codziennego i społecznego.	III. 1. Problematyka epistemologiczna i problematyka z zakresu filozofii nauki w myśli XX w. Zdający: 2) rekonstruuje i porównuje główne stanowiska w dwudziestowiecznej filozofii nauk przyrodniczych (weryfikacjonizm Koła Wiedeńskiego, falsyfikacjonizm K.R. Poppera, teoria paradygmatów T. Kuhna).
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B 1.

Zadanie 10. (0–1)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający prawidłowo rekonstruuje poznane argumenty; [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych.	IV. Umiejętności logiczne. Zdający: 1. w poprawny sposób wykonuje operacje definiowania, podziału logicznego (klasyfikacji) oraz typologii.
---	--

Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	
--	--

Schemat punktowania

- 1p. – za przeprowadzenie poprawnego, dwuczłonowego podziału logicznego.
0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Wszystkie trójkąty można podzielić na trójkąty równoboczne i nierównoboczne.

Zadanie 11. (0–2)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający prawidłowo rekonstruuje poznane argumenty; [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	IV. Umiejętności logiczne. Zdający: 6. objaśnia i wykrywa niektóre typy błędów logicznych występujące w rozumowaniach niesformalizowanych, jak: [...] błędne koło [...].
--	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie prawidłowej nazwy błędu oraz wyjaśnienie, na czym ten błąd polega.
1 p. – za podanie prawidłowej nazwy błędu lub za wyjaśnienie, na czym ten błąd polega.
0 p. – za odpowiedź niepełną lub błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa błędu:

błędne koło w definiowaniu

Wyjaśnienie:

Błędne koło w powyższym ciągu definicji polega na tym, że człon definiowany w pierwszej definicji jest zarazem członem definiującym w trzeciej definicji. W rezultacie człon definiowany w tym ciągu definicji jest zarazem członem definiującym.

Zadanie 12. (0–1)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający formułuje podstawowe pytania (problemy) oraz tezy filozoficzne, [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	I. 4. Problematyka etyczna w filozofii starożytnej. Zdający: 2) rekonstruuje i porównuje klasyczne stanowiska etyczne, rekonstruuje wspierające je argumenty (intelektualizm etyczny Sokratesa, etyka cnót Arystotelesa [...]); 6) przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: c) Arystoteles, <i>Etyka nikomachejska</i> (fragment). V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie wszystkich prawidłowych odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. N
2. N
3. T

Zadanie 13. (0–1)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający formułuje podstawowe pytania (problemy) oraz tezy filozoficzne, [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	I. 4. Problematyka etyczna w filozofii starożytnej. Zdający: 2) rekonstruuje i porównuje klasyczne stanowiska etyczne, rekonstruuje wspierające je argumenty (intelektualizm etyczny Sokratesa, etyka cnót Arystotelesa [...]); 5) formułuje rozwiązania przykładowych dylematów moralnych, odwołujące się do poznanych koncepcji i pojęć; 6) przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: c) Arystoteles, <i>Etyka nikomachejska</i> (fragment). V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty.
---	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź wraz z trafnym uzasadnieniem.
0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Odpowiedź: Nie w każdym przypadku.

Przykładowe uzasadnienie:

Cnota moralna jest właściwą miarą między skrajnościami. W przypadku cnoty męstwa skrajnościami (wadami) są brawura (nadmiar) i tchórzostwo (niedostatek). Odwaga żołnierza może być wyrazem jego brawury, a wówczas nie jest cnotą.

Zadanie 14. (0–2)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	I. 4. Problematyka etyczna w filozofii starożytnej. Zdający: 2) rekonstruuje i porównuje klasyczne stanowiska etyczne, rekonstruuje wspierające je argumenty (intelektualizm etyczny Sokratesa, etyka cnót Arystotelesa [...]); 6) przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: c) Arystoteles, <i>Etyka nikomachejska</i> (fragment). V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty.
---	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie właściwego przykładu (ilustrującego tezę Arystotelesa) i stosowne uzasadnienie (wyboru podanego przykładu).
1 p. – za podanie właściwego przykładu (ilustrującego tezę Arystotelesa).
0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Przykład: Morderstwo dokonane na niewinnej osobie

Uzasadnienie: Każdy akt morderstwa dokonanego na niewinnej osobie jest działaniem moralnie złym. W stosunku do takich działań nie można więc mówić o właściwym środku między skrajnościami.

Zadanie 15. (0–1)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający formułuje podstawowe pytania (problemy) oraz tezy filozoficzne, [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 1. rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty; 2. odróżnia zawarte w tekście informacje od opinii, tezy od hipotez, argumenty od kontrargumentów, przesłanki (założenia) od wniosków.
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź wraz z trafnym uzasadnieniem.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Odpowiedź: Nie twierdzi.

Przykładowe uzasadnienie:

W pierwszym zdaniu przytoczonego tekstu źródłowego Spinoza twierdzi, że wszystko zawiera się w Bogu i wynika z konieczności z jego istoty. Zatem również materialnie pojęta przyroda istnieje w Bogu. Nie można więc twierdzić, że Bóg jest (musi być) bytem metafizycznym.

Zadanie 16. (0–2)

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Zdający rozpoznaje i rozumie problemy (pytania) filozoficzne; rozumie filozoficzne rozwiązania tych problemów i wspierające je argumenty [...]. II. Tworzenie wypowiedzi. Zdający formułuje podstawowe pytania (problemy) oraz tezy filozoficzne, [...] prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi [...]. III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. Zdający rekonstruuje problemy (pytania) zawarte w tekście filozoficznym lub takie, na które tekst stanowi odpowiedź [...].	II. 2. Problematyka ontologiczna w filozofii XVII i XVIII w. Zdający: 1) rekonstruuje i porównuje wybrane stanowiska ontologiczne, rekonstruuje wspierające je argumenty (dualizm r. Descartesa, monizm B. Spinozy [...]). V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. Zdający: 3. identyfikuje problematykę tekstu i reprezentowany w nim kierunek filozoficzny.
---	--

Schemat punktowania

2 p. – za podanie właściwej nazwy oraz za wyjaśnienie stanowiska Spinozy.

1 p. – za podanie właściwej nazwy.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Odpowiedź: Panteizm.

Przykładowe uzasadnienie: Panteizm jest stanowiskiem w kwestii natury Boga, które głosi, że Bóg jest identyczny z całym światem.

Zadanie 17. (0–25)**Wymagania ogólne**

II. Tworzenie wypowiedzi.

Zdający formułuje podstawowe pytania (problemy) oraz tezy filozoficzne, prawidłowo rekonstruuje poznane argumenty; porównuje różne rozwiązania tego samego problemu; jasno prezentuje własne stanowisko w dyskusji, popiera je rzetelną argumentacją oraz przykładami; prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi, stosuje argumentację filozoficzną do rozpatrywania problemów życia codziennego i społecznego.

Kryteria oceniania wypracowania z filozofii

Kryterium		Punktacja	Max. liczba punktów	
			25	
I Sformułowanie stanowiska	Jasne sformułowanie stanowiska (tezy lub hipotezy), które lokuje się w problematyce pracy.	3	3	
	Stanowisko lokuje się w problematyce pracy, ale jest sformułowane nieprecyzyjnie.	2		
	Niejednoznaczny związek między stanowiskiem a problematyką pracy lub brak stanowiska, a jedynie kontekst wskazuje na przekonania zdającego.	1		
II Uzasadnienie stanowiska	a) Adekwatne	Uzasadnienie jest bezpośrednio odniesione do stanowiska (wszystkie argumenty wiążą się ze stanowiskiem i przyjętym sposobem rozwiązania problemu).	3	18
		Luźny związek uzasadnienia ze stanowiskiem – zdający dostarcza argumentów w sprawie drugorzędnych elementów przyjętego rozwiązania problemu.	1	
	b) Trafne	Uzasadnienie poprawne zawierające argumenty za przyjętym rozwiązaniem problemu i przeciw przyjętemu rozwiązaniu – kontrargumenty (argumenty zgodne oraz logicznie poprawne za przyjętym rozwiązaniem problemu i przeciw przyjętemu rozwiązaniu).	4	
		Odwołania do wiedzy nie zawierają błędów rzeczowych i logicznych.		
		Uzasadnienie na ogół poprawne zawierające argumenty za przyjętym rozwiązaniem problemu i przeciw przyjętemu rozwiązaniu (poprawne oraz na ogół logiczne). Nieliczne usterki rzeczowe i jeden błąd logiczny.	3	
		Na ogół poprawne argumenty tylko za przyjętym rozwiązaniem problemu . Nieliczne usterki rzeczowe i jeden błąd logiczny.	2	
c) Poglębione	Argumenty błędne. Rozumowanie zawiera sądy wzajemnie sprzeczne, zawiera rozumowania <i>non sequitur</i> . Liczne błędy rzeczowe (w tym rażące) i logiczne.	1	4	
	Rozbudowana argumentacja i kontrargumentacja. Zdający posługuje się więcej niż 1 argumentem za swoim stanowiskiem i więcej niż 1 argumentem podważającym stanowisko;	4		

		rozpatruje problem z więcej niż 1 punktu widzenia). Argumenty są ważne (istotne), ich wprowadzenie uzasadnione jest przez zdającego. Swobodne posługiwanie się wiedzą i terminologią filozoficzną.			
		Argumentacja zrównoważona – zdający posługuje się przynajmniej 1 ważkim argumentem i 1 kontrargumentem. Uzasadnienie argumentacji wystarczające dla zrozumienia stanowiska zdającego. Sporadyczne użycie pojęć filozoficznych.	3		
		Argumentacja wąska – zdający przywołuje jedynie argumenty, a brak kontrargumentów lub odwrotnie. Uzasadnienie argumentacji ogólne.	2		
		Pojedyncze użycie pojęć filozoficznych lub ich brak.			
		Argumentacja wąska –zdający przywołuje jedynie argumenty, a brak kontrargumentów lub odwrotnie. Argumenty lub kontrargumenty nieistotne (drugorzędne). Uzasadnienie powierzchowne (infantylnie).	1		
	d) Krytyczne	Uzasadnienie obejmuje analizę krytyczną argumentów i kontrargumentów, zdający rozważa racje przemawiające na rzecz danych argumentów i uzasadnia wprowadzenie kontrargumentów.	4		4
		Analiza krytyczna obecna, ale w stopniu niewystarczającym, np. bez uzasadnienia kontrargumentacji.	2		
	e) Nawiązania do innych dziedzin kultury	Zdający swobodnie nawiązuje/wykazuje związek między filozofią a innymi dziedzinami kultury (literaturą, sztuką).	3		3
		Zdający w niewielkim stopniu nawiązuje do innych dziedzin kultury.	2		
III Kompozycja pracy	Poprawna i przejrzysta kompozycja pracy – wyodrębnione i konsekwentnie uporządkowane części pracy niezbędne do jasnego sformułowania i uzasadnienia stanowiska.	2			2
	Zaburzenia w kompozycji pracy.	1			
IV Poprawność językowa	Praca napisana językiem komunikatywnym i na ogół poprawnym pod względem składniowym, leksykalnym, frazeologicznym, fleksyjnym, ortograficznym i interpunkcyjnym.	2			2
	Praca napisana językiem w większości komunikatywnym. Występują błędy fleksyjne, leksykalne, frazeologiczne, ortograficzne i interpunkcyjne.	1			